

Tf redaktör: Tobias Wikström, debatt@di.se Telefon 08-573 652 75

BREV

Skicka e-post till brev@di.se

Mer it-skydd tryggar inte företagen

Fler företag lagrar sitt värde digitalt och de kriminellas intresse ökar. Senast i går rapporterades försök till bedrägerier mot bankkunder, trots stora investeringar inom it-säkerhet.

Snart hör vi it-säkerhetsexperten tala om hur företag kan skydda sig mot it-kriminalitet. Oftast bottenar råden i ett tekniskt säkerhetstänk och sällan i vad som är affärsmässigt försvarbart. Rädslan och beroendet av it-systemen gör att företagen ständigt investerar mer i nya lösningar.

Total säkerhet är dock inte möjlig att uppnå till en skäligen kostnad. I bankernas fall är en sådan säkerhetsnivå omöjlig oavsett storleken på säkerhetsinvesteringarna.

Företag måste hitta andra vägar till trygghet. En mer ekonomisk lösning är att komplettera it-säkerhetsskyddet med en it-försäkring som kompenserar företaget ekonomiskt för skador som ett haveri eller dataintrång orsakar.

Kombinationen tekniskt skydd och försäkring är mer affärsmässigt försvarbart än en påkostad teknisk lösning som ändå aldrig garanterar hundra procentigt skydd.

JOHAN HISTRUP

Direct Försäkringsmäklarna

KOMMENTARER

di.se

Svenskarna shoppar för fondpengarna

Nettosparandet i fonder har rasat från 30 miljarder till 1,4 miljarder kronor för årets första fyra månader jämfört med samma period i fjol. En stor del går till konsumtion, bedömer Fondbolagens Förening.

■ En bra anledning att sälja sina fonder då och då är att amortera av i första hand på sina privata lån då räntan är rörlig och ständigt går upp.

Thobil

■ Vad du än gör så ös ut pengar! Lev över dina tillgångar. Sån't får man självförtroende av.

Göteborgaren

■ Kan verkligen folk använda sina pengar till annat än att spara dom i vinnerliga tider, hemska tanke....

Joakim von Anka

Som biståndspolitikerna numera ser ut är det ofta korrupta mottagarländer som ska sköta de upphandlingar som är förenade med biståndet. Problemet har blivit värre och kontrollen hänger inte med. Sju konsulter inom internationellt bistånd kräver i dag en anti-korruptionsgaranti av Sida.

Allt mer av biståndet försvinner i korruption

Detta debattinlägg handlar inte om biståndspolitik, mål och strategier, utan om vad som händer på "verkstadsgolvet", alltså när biståndspolitik ska genomföras. Vi vill hissa varningsflagg för konsekvenserna av en del av de trender som styr biståndet.

Svenskt bistånd, 30 miljarder kronor per år, liksom det mesta av det internationella biståndet, överförs inte i form av pengar till målgrupperna i samarbetsländerna. I stället omvandlas det på vägen till varor och tjänster. Om leverantörerna av dessa varor och tjänster är kommersiella aktörer måste upphandling ske i konkurrens. Konkurrensupphandling, korrekt genomförd, leder i regel till högre effektivitet och ökad kvalitet i biståndet.

De nuvarande trenderna i biståndet – budgetstöd, sektorstöd, skuldavskrivningar och en strävan efter ökad harmonisering och en strävan att samarbetsländerna

ska ta ett större ansvar för projekt och program - leder till att varor och tjänster till mycket stora belopp upphandlas av myndigheter i samarbetsländerna. Sätt detta samman med underbetalda statstjänstemän och leverantörer som är hungriga på att vinna kontrakt.

Risken för korruption är uppenbar.

Problemet med korruption i dessa sammanhang har alltid funnits, men det har nu blivit värre eftersom penningmängden ökat, liksom antalet länder som tar emot bistånd, samtidigt som kontrollen inte hänger med.

Vi ska också komma ihåg att de flesta av de länder som får bistånd också ligger i botten av Transparency Internationals lista över världens mest korrupta länder.

Många frågar sig säkert varför kontrollen har minskat. Alla är ju medvetna om riskerna. Svaret ligger i politiken att samarbetslandet "äger" sin utvecklingsprocess, och därmed också upphandlingarna. Det är

David Montgomery

WSP International

Per Gierzt

Orgut Consulting

Björn Bengtsson

Sipu International

Freddy Jönsson

Spintrack

Per Arenö

Niras

Christer Söderberg

Opto International

David Isaksson

Global Reporting Sweden

deras ansvar att det ska gå korrekt till. Vad biståndsgivarna kan göra i dag är att lära de upphandlande myndigheterna hur korrekt upphandling ska gå till samt att göra revisioner i efterhand. Detta är en bra tanke, men det är enligt vår mening oerhört naivt att tro att detta på något sätt skulle hindra korruptionen. Frestelserna och de personliga vinstmöjligheterna är alltför stora.

För att åtgärda problemen är det i stället upphandlingssystemet som måste förändras. Det krävs ett proaktivt agerande och en närvaro för att angripa grundproblemet.

Korruptionsproblemet har vuxit sig så stort att många företag överger den biståndsfinansierade marknaden därför att riskerna för företaget anses för stora jämfört med de möjliga vinsterna. Vill vi att svenska skattepengar ska gå in i denna tveksamma process?

I dag kanaliseras nästan en tredjedel av det svenska biståndet via Världsbanken och andra multilaterala or-

ganisationer – bland annat av skälen ovan, men också för att Sida ser skalfördelar i att en stor internationell organisation handhar svenskt bistånd.

En ökande andel biståndsmedel går också direkt till samarbetsländernas stadsbudget i form av budgetstöd. Vi ser en fara i att svenskt bistånd i allt högre utsträckning kanaliseras på dessa sätt. Om det gjordes för att det leder till högre effektivitet och ökad kvalitet vore det okej, men ingen utredning har hittills visat att så är fallet.

Vi begär att Sida och UD ska säkerställa att upphandlingar finansierade av svenska biståndsmedel blir korrekt skötta var än i världen de äger rum. Detta kan bara ske genom ett aktivt agerande under vissa kritiska skeden, det vill säga det kräver en närvaro av oberoende personer med integritet. Vi vill ha en anti-korruptionsgaranti som skulle bestå i att Sida eller annan finansierare beskriver hur transparen och korrekthet säkerställs genom hela processen.

Mycket svarta pengar omsätts på krogen

Alla former av fusk är skamfläckar för samhället oavsett om det gäller affärer, idrott eller redovisning av skatter och avgifter. Fusk drabbar alltid dem som satsar helhjärtat och ärligt, är arbetsamma och hederligt engagerade.

Vi kan aldrig tvinga våra gäster att betala med kontokort, som SSP Sveriges vd Lars Edengreen tycks vilja sträva mot (DI 10/5). Så länge som det finns en så stor bakomliggande "svart" marknad i många av de branscher som gör affärer med "vanliga människor" kommer aldrig kortbetalning att bli ett generellt al-

ternativ. De som gör affärer med privatpersoner har alltid möjligheten att lägga undan svarta pengar. Du har förutom restaurangen och hotellet även snickaren, bilhandlaren, plastikkirurg, boutiqueägaren, pizzabagaren, rörläggaren. Listan kan göras hur lång som helst.

Vad vill man då göra med "sina" svarta pengar? En del behöver dem för att över huvud taget överleva. Man får helt enkelt inget annat arbete än ett svart. Andra har dem som "gräde på moset" – man vill sätta lite extra guldkant på tillvaron och äta gott, bo på hotell, ta en öl eller drink, renovera köket, lyfta ögonen eller ta

Unni Ströberg

delägare i Tallhöjdens Vårdshus, Simlångsdalen

bort dubbelhakan, köpa nya kläder med mera. I krogbranschen, samt övriga kontantbranscher, händer det inte alltför sällan att en hel bunt med 500- eller 1000-lappar blir synliga när betalning ska ske.

Vi skulle kunna göra som i Italien och lägga ansvaret och därmed bevisbördan på gästen, som måste kunna bevisa att den fått ett kvitto. Ansvaret ligger därmed på den enskilde och kunden blir därmed den kontrollerande och krävande parten i affären.

Hur kontrollera? Jo, jämte myndighetskontrollen av kassor görs stickprov på ett antal inköp av gästerna/kunderna på krogen, hotel-

let, butiken eller bilhandlaren.

Vad gäller momsen bör det lösa sig självt vid detta system (förutsatt att kassasystemen fungerar). De redovisningsböcker där vi redovisar vilken personal som är inne bör klargöra vilka arbetsgivaravgifter som ska in. Sådana loggböcker bör kanske flera av ovanstående branscher också bli tvingade att ha.

Vi kan inte anklaga enbart krogbranschen för att ha kriminella element – enligt min uppfattning finns de på alla nivåer i alla branscher. De senaste årens brottslighet bland storföretagen har gott och väl bevisat det.

DAGENS CITAT

"Om arbetarna hade fått avgöra valet så hade Sverigedemokraterna suttit i riksdagen nu."

LO:s ordförande Wanja Lundby-Wedin har förhandstittat i LO:s valanalys och insett att det är hög tid att ta debatten överallt där den uppstår. I SVD.

"Staten planerar ett överskott i sina finanser på över 50 miljarder kronor om året. Löneökningarna spår däremot på efterfrågan med ungefär 80 miljarder kronor om året."

Svenskt Näringslivs Stefan Fölster kritiserar dem som hävdar att det är regeringen och inte avtalsrörelsen som skapar inflation.